

Vojvoda Leopold III.

(Sestavil dr. Fr. L.)

Izmed najznamenitejših vladarjev svetle habsburške hiše je Leopold III. Slavno je bilo njegovo kratko življenje, slavno tudi njegova smrt na sempaškem bojišču. Naša glavna povest slika kolikor toliko po zgodovini njegovo življenje in delovanje; kaže nam njegov blagi značaj, njegovo pobožno srce, zaradi česar ima tudi pridevek „Pobožni“, in nam zlasti živo opisuje njegovo junško smrt. Zato smemo upati, da se je med čitatelji vzbudilo zanj živo zanimanje. Zato pa tudi podajemo danes na prvem mestu njegovo sliko in se oziramo s kratkimi vrsticami o njegovi vladi zlasti na nekaj podatkov, v katerih se kažejo njegove razmere do slovenskih dežel.

Pravo in popolno oblast nad slovenskimi deželami je dobil Leopold III. l. 1379., ko sta z bratom Albrehtom III. delila avstrijske dežele.

„DOM in SVET“ 1894, št. 19.

Tedaj je dobil Leopold: Štajersko, Koroško, Kranjsko s slovensko Krajino, katera se je s Kranjskim združila l. 1374., in Istrijo; Goriška je imela takrat še svoje vladarje. O vseh svetih l. 1370. sta bila oba brata, Leopold in Albreht,

v Ljubljani. Poklonili so se jima kranjski stanovni. Ljubljana pa je dobila posebno pravico, da je 12 porotnikov izbralo vsako leto poštenega moža za sodnika, ki naj bi vsakomur, bogatinu in siromaku jednako, sodil pravico. Ta prednost pa ni bila po volji plemenitašem; napravljali so mestu razne sitnosti, toda oba vojvodi sta krepko podpirala me-

Leopold III.

sto, kar se vidi iz ukazov do deželnih glavarjev Konrada Craiga in Hugona Devinskega. L. 1374. pa je potrdil vitezom in svojim zvestim podložnikom v slovenski Krajini stare pravice in slobodščine, kakor je tudi dve leti pozneje Ljub-